Zaur USTAC

Uşaq boğçası

(məktəbyaşlı uşaqlar üçün)

Bakı - 2021

Zaur USTAC

Uşaq boğçası.
Azərbaycan dilində.
Bakı, "Ustac.az" nəşrləri – 2021, 31 səh.
Kod: 034-04-MZM-14-20-21

Rəyçilər:
Akif Nurağa oğlu Abbasov,
AR Təhsil İnstitutunun elmi katibi,
pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor,
Əməkdar müəllim.

Kamal Həsən oğlu Camalov,
Pedaqogika üzrə elmlər doktoru,
Əməkdar müəllim,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü.

Ön sözün müəllifi və redaktor:
Ayətxan Ziyad (İsgəndərov),
yazıçı-jurnalist, tədqiqatçı,
Azərbaycan yazıçılar və jurnalistlər birliklərinin üzvü

Kitab məktəbə hazırlaşan kiçik yaşlı uşaqlar, məktəbəhazırlıq qrupları və birinci sinif şagirdləri üçün nəzərdə tutulub. Oxumağı bacaran uşaqlar müstəqil, digər yaş qrupundan olanlar isə öyrədənlərin köməyi ilə bəhrələnə bilər.

ISBN: 978-9952-40-539-2

© Zaur USTAC, 2021

Zaur Ustacın məktəbyaşlı uşaqlar üçün hazırladığı "Uşaq boğçası" kitabına

R Ə Y

Biz Zaur Ustacı bir nasir, bir şair, bir vətənpərvər şəxs kimi tanıyırıq. Əsərlərində yüksək mənəvi keyfiyyətlərin təbliğatçısı kimi çıxış edir, uşaqları, təhsilalanları, gəncləri əxlaqi saflaşma və kamilliyə səsləyir. Yaxşı haldır ki, Zaur Ustac eyni zamanda təhsilimizin inkişaf etdirilməsi, şagirdlərin, məktəbəqədəryaşlıların tərbiyə olunması istiqamətində də fəaliyyət göstərir. Uşaqlar üçün şeirlər yazır, onlara vətənpərvər, doğrucul, sadə, xeyirxah, nümunəvi davranış və rəftarlı olmağı məsləhət görür.
Zaur Ustac balacalarda, məktəblilərdə yoldaşlıq və dostluq, böyüyə hörmət, humanistlik, biliklərə yiyələnmək və s. bu kimi müsbət keyfiyyətlərinin inkişaf etdirilməsini vacib hesab edir.

Kitab "Ön söz əvəzi" ilə başlanır. Burada "Uşaq boğçası"nın meydana gəlməsini şərtləndirən cəhətlər, dərs vəsaitinin müsbət məziyyətləri diqqət mərkəzinə gətirilir.

"Uşaq boğçası" iki bölməni özündə birləşdirir: "Mənim dünyam" və "Mən kiməm?". "Mənim dünyam" bölməsinə Zaur Ustacın "Otaq", "Əşyalar", "İkinci evim", "Küçədə", "Məktəb", "Ev", "Mənzil", "Ailə", "Dostlarım", "Anamın dostları", "Günəş ipək": "Mən kiməm?" bölməsinə isə

“Tomris ana”, “Mən Babəkəm”, “Şah İsmayıl”, “Nadir şah”, “Məhəmməd Əmin Rəsulzadə”, “Heydər Əliyev”, “Azərbaycan”, “İlham Heydər oğlu”, “Zəfər döyüşü”, “Qarabağ Azərbaycandır”, “Mehriban xanım” şeirləri daxil edilib.

44 günlük Vətən müharibəmizin ilhamvericisi, düşmən üzərində qələbəmizin təşkilatçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə həsr edilmiş şeir əzəmətlə səslənir.

Tutdu ata yolunu,
Babalardan güc aldı.
Əzdi yağının başın,
Düşmənlərdən bac aldı.

***

Silkələdi yumruğun,
Xainlərdən öc aldı!
Azad oldu Qarabağ,
Ululardan tac aldı!

Zaur Ustacın məktəbyaşlı uşaqlar üçün hazırladığı “Uşaq boğçası” adlı vəsaitin təhsilləndirici və tərbiyələndirici imkanlarını nəzərə alaraq, onun nəşrini məqsədəuyğun hesab edirik.

Akif Nurağa oğlu Abbasov,
Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstitutunun elmi
katibi, pedaqogika üzrə elmlər doktoru, professor,
Əməkdar müəllim

ÖN SÖZ ƏVƏZİ

Zaur Ustac müasir uşaq ədəbiyyatının yaradıcılarından biridir. Gənc valideynlərə, müxtəlif təyinatlı uşaq müəssisələrinin tərbiyəçilərinə, ibtidai sinif müəllimlərinə və ümumiyyətlə, uşaq şeiri ilə maraqlanan, ömründə heç olmasa bircə dəfə də olsa övladı üçün şeir nümunəsi axtarmış hər kəsə bu imza yaxşı tanışdır. Onu ədəbi cameədə tanıtım ünvanlı edən isə əsasən "Gülüzənin şeirləri" ("Gülünün şeirləri", "Güllünün şeirləri") kitabı olmuşdur. "Uşaq boğçası" müəllifin kiçikyaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuş ikinci kitabıdır.

Toplunu əlinə götürən hər kəsə müraciətlə başlayan "Uşaq boxçası" "Mənim dünyam" və "Mən kiməm?" adlı iki bölümdən ibarətdir.

"Mənim dünyam"

Bu bölümdə şair balacaları gözlərinə ilk görünən əşya və digər nəsnələrlə tanış edir. Bu kitabında da ("Gülüzənin şeirləri" kitabında olduğu kimi) Zaur Ustacın maarifləndirmə metodunun fərqliliyi, üstün cəhəti özünü aydın göstərir. Bu halı xüsusi qeyd etməliyəm ki, Z.Ustac balacaları asan yadda qalan və tez mənimsənilən anlayışlarla öyrətməyə səy göstərir.

Azyaşlı oxucu bu bölmədə sadədən mürəkkəbə - gözünün önündən küçəyə, məktəbə qədər hər nə varsa, asanlıqla öyrənib-qavrayır.

"Mənim dünyam"da dünyanı, eləcə də dünyadakı yerini qismən dərk edən azyaşlı "**Mən kiməm?"** bölümündə bu dünyada kim olduğunu öyrənmək imkanındadır.

Azərbaycanımızın tarixi keçmişinə bir növ "səyahət" təriqli olan "**Mən kiməm?"** bölümündə müəllif azyaşlını vətəni Azərbaycanla, Tomris ana, Babək Xürrəmi, Şah İsmayıl Xətai, Nadir şah Əfşar, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Ümummilli lider Heydər Əliyev, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva kimi görkəmli şəxsiyyətlər ilə tanış etmiş və qarşısına qoyduğu vəzifənin öhdəsindən ustalıqla gəlmişdir.

Z.Ustac özünün maarifçilik ənənəsinə sadiq qalaraq cavabı öyrənənlərə hazır şəkildə təqdim etmir, uşağın "Mən kiməm?" sualına cavab tapması üçün onu yalnız ipucuları ilə tanış edir. Bu "ipucuları"nın cavabı isə hələ anlaqsız yaşlarımızda əl uzatdığımız məşğuliyyətlərdən, tez-tez dəyişdiyimiz oyunlardan, yaxud oyun tərzlərindən hər birimizə "tanış"dır. O yaş dövrümüzdə nəyi nə üçün etdiyimizi düşünməmişik, amma, sadəcə, etmişik. Dərk etmədən, kimliyimizi axtardığımızı bilmədən özümüzü axtarmışıq oynadığımız oyunların hər birinin içində.

***

Mən kiməm? Bu sualı adətən iri yaş mənsubları özünə ünvanlayır. Yaradıcılığında həmişə özünəməxsusluğu ilə diqqət çəkən Z.Ustac isə bu yeni kitabında istədiklərini

azyaşlıya (elə iri yaş mənsublarına da) bu sualı cavablandırmaqla çatdırmaq istəyində olub.

***

...Kim olduğumuza soraqçı düşüb ömür boyu kimliyimizi axtarırıq. Özümüzdən sonra qoyacağımız İZİN KİMLİYİNƏ, özümüzdən sonra bizdən qalacaq ADA SORAQÇI.

Ancaq tapa biləcəyikmi?

Çətin. Çünki arzu – sən ona çatana qədər əlyetməzlik zirvəsində olur. Əlin yetdimi dəyərindən düşür, adidən-adi olur, axı, o artıq sənindir.

Sonra yenidən yeni bir "kimliyinin" sorağına düşürsən, daha sonra bir özgə yenisinin...

Beləcə, ömrün müdrik yaşlarında bir də baxırsan ki, illərlə dayanıb durduğun, bir yol "dur!" deyib toxdaqlıq tapıb dayandığın olmayıbsa da, hələ də kimliyinə soraqçısan.

Haqlı axtarışdı? Həyatın, kamil insan ömrünün həzzi də elə bundadır: daim özünə soraqçı düşüb özünü axtarmağında.

***

...Bizdən sonra bizdən nə qalır Yer üzündə?

Əgər nə vaxtsa bir anlıq toxdaqlıq tapıb bu sualı cavablandırmaq cəhdinə dözümümüz çatsaydı, o zaman bizlərə aydın olardı ki, sən demə, elə kimliyimizi axtara-axtara xəbərimiz olmadan kimliyimizi özümüz üçün "kəşf" edibmişik. Sən demə sorağında olduğumuz kimliyimiz, hər birimizin hansı zaman civarında isə dayanacaq

nöqtəsi olmuş arzularımızın yetdiyi məqam imiş. Biz sadəcə onları “görməmişik”, yaxud “görmək istəməmişik”.

Həyat, yaşamaq belədə daha şirin, həzzverici olur. Axı insanı yaşadan məhz arzulardır. Əbəs deyilmir ki, “sonuncu ölən ümidlərdir”.

***

Kitabı səhifələyin, Zaur Ustacın demək istədikləri, təlqin etmək arzusunda olduqları məqam-məqam gözlərimiz önündə.

***

...Sən kimsən?
Özünü tanı, kimliyini öyrən, bil, ruhuna hopdur.
Toplu bunabəznər sorğuların cavablandırılmasında azyaşlılar üçün mənbə olmaq imkanındadır.

Ayətxan Ziyad (İsgəndərov),
yazıçı-jurnalist, tədqiqatçı,
Azərbaycan Yazıçılar və
Azərbaycan Jurnalistlər birliklərinin üzvü

♦♦♦

I Bölüm

MƏNİM DÜNYAM

OTAQ

Bu mənim otağımdır,

Yan tərəflərim divar.

Aşağıda döşəmə,

Yuxarıda tavan var.

***

Qapıdan mən girirəm,

Pəncərədənsə, külək.

Bəs soba nə üçündür?

Onu siz deyin, bilək.

♦♦♦

ƏŞYALAR

Çarpayıda yatıram,

Otururam divanda.

Bu stoldur, bu stul,

Saatımız divarda.

***

Fincanda çay içirəm,

Xörəyim də boşqabda.

Çəngəl, qaşıq dostumdur,

Hər vaxt olur masamda.

♦♦♦

İKİNCİ EVİM

Mən bağçaya gedirəm,

Çox sevirəm bağçamı.

Hər səhər gülə-gülə,

Toplayıram boğçamı.

***

Bağçada dostlarım çox,

Gülürük, əylənirik.

Biz oynaya-oynaya,

Hər şeyi öyrənirik.

♦♦♦

KÜÇƏDƏ

Bu ev, bura həyətdir,

Bu da bizim küçəmiz.

Görəsən işıqforu,

Tanıyırıq neçəmiz?

♦♦♦

MƏKTƏB

Bax bu bina məktəbdir,

Burdan keçirəm hər gün.

Yeyirəm tez böyüyəm,

Məktəbli olam bir gün.

♦♦♦

EV

Bu evdir, üstdə damı,

Bunu bilməli hamı.

Qapısı, pəncərəsi,

Bir də olur eyvanı.

MƏNZİL

Üç otaqdır evimiz,

Uşaq, yataq və qonaq.

Dəhliz, hamam və mətbəx,

Bunlar sayılmır otaq.

***

Eyvanda gül, çiçəklər,

Əylənib, oynayırıq.

Biz eyvandan heç zaman,

Aşağı boylanmırıq.

♦♦♦

AİLƏ

Atamı çox sevirəm,

Bizim üçün çalışır.

Anam bizi çox sevir,

Hər zəhmətə qatlaşır.

***

Bir bacı, bir qardaşıq,

Nənəm, babam, əmilər.

Xalam, bibim, dayılar,

Bizə qonaq gəlirlər.

♦♦♦

DOSTLARIM

Televizor, planşet

Biz ən yaxın dostlarıq.

Hərdən notbuk, telefon

Birlikdə oynayırıq.

***

Televizor maraqlı

Söhbətlər edir bizə.

Digər üçü birlikdə

Çox şey öyrədir bizə.

♦♦♦

ANAMIN DOSTLARI

Paltaryuyan, qabyuyan

Anamın dostlarıdır.

Qaz sobası, soyducu

Hər vaxt iş başındadır.

***

Ətçəkən, şirəçəkən

Ütüsü, tozsoranı.

Daim kömək edirlər,

Tək qoymurlar anamı.

♦♦♦

GÜNƏŞ İPƏK

Babası dərdi çiçək,

İpəyə hördü çələng

Dedi: - “Ayım, Günəşim,

Mənim zərim, qumaşım”.

***

Çələngi sarı çiçək,

Köynəyi sarı İpək

Dedi: - ”Göyə çıxacam,

Günəş özüm olacam!“

♦♦♦

II Bölüm

MƏN KİMƏM

TOMRİS ANA

Tomrisdi mənim adım,
Araz qəlbimdə yara.
Şahları taxtdan saldım,
Düşməni çəkdim dara.
***
Sinəsi dağlı ana,
Öc alan sərkərdəyəm!
Nə qədər bu torpaq var,
Yaşaram, hər yerdəyəm!

♦♦♦

MƏN BABƏKƏM

Babəkdir mənim adım,
Sırğa et qulağında!
Bir ömür xərcləmişəm,
Hürriyyət sorağında.

***

Bu yurd sənə əmanət,
Bəzz yanan ocağımdır.
Mayası qan lalələr,
İstiqlal sancağımdır!

♦♦♦

ŞAH İSMAYIL

Şah İsmayıl şaham mən,
Hökmdaram, şairəm.
Qılıncla qələm qoşa,
Hər alanda mahirəm.
***
Qurşaq tutub, güləşdim,
Yaratdım zorxanalar.
Dost oldum alimlərə,
Qurdum kitabxanalar.

♦♦♦

NADİR ŞAH

Bu gün Vətən dediyin,

Vətəndən qalan parça.

Mənim tutduğum yurdu,

Etdilər param-parça.

***

Tikanlı məftillərin

O üzü də vətəndi.

Könül sərhəd tanımaz,

Çevrən ünün yetəndi.

♦♦♦

MƏHƏMMƏD ƏMİN RƏSULZADƏ

Mən Məhəmməd Əminəm,
Azərbaycan gur səsim!
O durduqca, mən sağam,
Azərbaycan nəfəsim!
***
Enməz dedim, enmədi,
Həp ucaldı bayrağım!
Yurddaşın sinəsində
Dalğalanır sancağım!

♦♦♦

HEYDƏR ƏLİYEV

Mən ömrümü xalqıma
Bağışlamış liderəm!
Azərbaycan - əsərim,
Ona həyat verənəm!
***
Yuxusuz gecələrin
Bəhrəsidir bu əsər.
Qədrini bilməsəniz,
Babanız sizdən küsər.

♦♦♦

AZƏRBAYCAN

Odlar yurdu deyir hamı,
Azərbaycan mənim adım!
Sağım, solum, dörd bir yanım,
Öz canımdan, qol-qanadım!
***
Nazlı Araz kəmərimdir,
Xudafərin onun qaşı!
Birləşdirir ayrı düşmüş,
Dost-tanış, bacı-qardaşı!

♦♦♦

İLHAM HEYDƏR OĞLU

Tutdu ata yolunu,
Babalardan güc aldı.
Əzdi yağının başın,
Düşmənlərdən bac aldı.
***
Silkələdi yumruğun,
Xainlərdən öc aldı!
Azad oldu Qarabağ,
Ulululardan tac aldı!

♦♦♦

ZƏFƏR DÖYÜŞÜ

Bu günü biz gözlədik,
Neçə illər səbrlə,
Azərbaycan bir oldu,
Qəfil gələn xəbərlə.
***
Yetişdi o şanlı gün,
Sözünü dedi Ordum.
Bayrağım Şuşadadır,
Sevinir indi yurdum.

♦♦♦

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Düşüb dilə, bir ifadə,

Bu iki söz, həyəcandır!

İndi dünya yaxşı bilir:

Qarabağ Azərbaycandır!

♦♦♦

MEHRİBAN XANIM

Xalqımın mətin qızı,

Sevimlidir, əzizdir.

Mehribandır adıtək,

Mərhəməti dənizdir.

***

Qədirbilən, qayğıkeş,

Uşaqları sevir çox!

Mehriban anamızın,

Bu dünyada misli yox!

♦♦♦

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

"Uşaq boğçası" dərs vəsaitinə rəy 3

Ön söz əvəzi 5

Mənim dünyam 9

Mən kiməm?! 17

ÖYRƏDƏNLƏR ÜÇÜN ƏLAVƏ QAYNAQLAR

2019-cu ildə AR Təhsil Nazirliyi tərəfindən orta məktəb və liseylərin hazırlıq qrupları üçün nəzərdə tutulmuş "Məktəbə hazırlaşırıq" adlı 4 hissəli dərsliyin 2 hissəli vəsaiti

"Məktəbə hazırlaşırıq"– I – HİSSƏ

"Məktəbə hazırlaşırıq"– II – HİSSƏ

ÖYRƏNƏNLƏR ÜÇÜN ƏLAVƏ QAYNAQLAR

Zaur Ustac. "GÜLÜZƏNİN ŞEİRLƏRİ" KİTABI

Zaur USTAC

(Mustafayev Zaur Mustafa oğlu)

"Uşaq boğçası"
(əlavə tədris vəsaiti)

Naşir: Tuncay Şəhrili.
Redaktor: Ayətxan Ziyad (İsgəndərov) .
Üzqabığının müəllifi: Gülü – Gülüzə Mustafayeva.
Kitab "Yazarlar"`ın kompüter mərkəzində yığılıb.
"El kitab çapı" mərkəzində çap olunub.
Təşkilati dəstək: www.ustac.az *(Qeyri- kommersiya)*
Qiyməti: Pulsuz.

Çapa imzalandı: 12.10.2021.
Sayı: 100 əd. (Elektron variantı var.)
WWW.YAZARLAR.AZ **və** **WWW.BİTİK.AZ**
Əlaqə:(**+994**) 70-390-39-93, zauryazar@mail.ru

ƏLAVƏ

Üzqabığının müəllifi: Gülü – Güzüzə Mustafayeva.